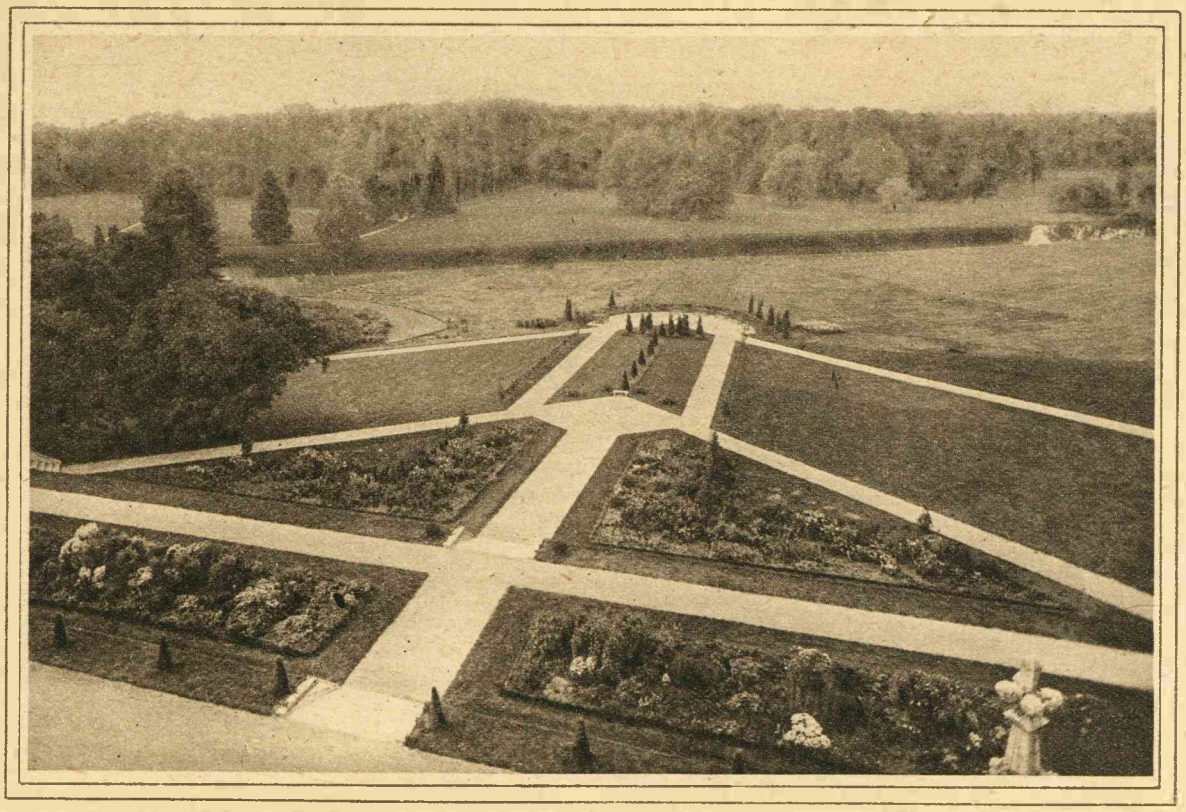
kunst. De bouwkunst ging voor; ook bij haar eenvoud en degelijkheid boven domme, leege prachtvertooning, en waar de tuin uit een stijloogpunt bezien als de voortzetting van het huis beschouwd worden moet, werd de tuinkunst als het ware genood, zich nu ook te herzien.

Beschouwen wij nu eens enkele onderdeelen van den tuin.

Een zeer belangrijk ding in den tuin is het terras. Die terrassen zijn om zoo te zeggen het voetstuk van het huis. Een huis, dat vlak op den beganen grond is gebouwd, heeft altijd iets duisters, iets gedrukts. De terrassen zijn daar om dit te verhelpen. Steekt een huis daarentegen wederom wat mager uit den vlakken bodem uit, dan werken eenige breede terrassen boven elkander aangebracht juist weer andersom, krijgt het huis erdoor een zekere ampelheid, rustige stevigte. Staat het huis op een helling van duin of heuvel, dan heeft het terras daar weer een andere bestemming; het zal, mits goed aangebracht, den indruk geven van 'n zekere veiligheid; dat het huis daar op die glooiing hecht en goed vaststaat, er niet afschuiven kan.

De terrassen met steunmuren, balustrades, ingebouwde bassins, trappen en baksteenfiguren, beelden en vazen, zij vormen een schoone en vaste omlijsting en doordeeling van den modernen tuin. Zij kunnen op een uitnemende wijze overgangen tusschen omringend bosch, duin, heide en den tuin zelven vormen, en, indien juist aangebracht en welberekend wat hun decoratieve werking betreft, durven wij ze de grootste aantrekkelijkheid van den modernen tuin te noemen. Ten onrechte noemt men ze stijf; zij bieden integendeel plaats aan zoo zwierige en liefelijke versiering, als de ordelooze fantastische tuin, die voor een afgeknipt brokje landschap moet doorgaan, ons niet bieden kan. De voorstanders van dien zoogenaamden „schilderachtigen" tuin zullen toch eigenlijk bij goed bezien moeten erkennen, dat de geordende terrassen met steunbebouwing in al hun architectonische strakheid door den modernen tuinarchitect zóó beplant zijn, dat de „schilderachtigheid" onovertreffbaar heeten kan. Zie me die steunmuren, trapranden en balustrades bekleed met clematis, klimroos, kamperfoelie, glycine en wilden wingerd. Zie in de voegen der steenen de wilde, bonte bloemen alom uitspruiten, en ongestremd neerstroomen tot gansche plassen kleur ten bodem hier en elders. Zie op gindsche strenge gras gazons die groep van schoone populieren, elders dien enkelen den, weer elders een tweetal heerlijke magnolia's gespaard, en bemerk het verrukkelijk schaduwspel van dezen op den gladden groenen vloer. Doet de strakke effenheid van het fonkelend groene gras het natuurlijke krachtige silhouet dier, daar gespaarde, boomen juist niet te sterker en schooner uitkomen?

Grootsche terrassenbouw, en overgang in het landschap. Park van het kasteel Maillard in België. (Tuinarchitect Louis van der Swaelmen uit Brussel, thans te Amsterdam woonachtig).

En hier komen wij als vanzelf ook te spreken over den „wild garden" der Engelschen, tegenwoordig ook in andere landen door de moderne tuinarchitecten aangelegd. Bij den „wild garden" worden in het wild de bloemen-partijen als het ware rondgestrooid. Als tegenstelling van de zuivere geordendheid der rechte omlijningen is dat wilde spel van bonte bloemen en wondere planten van een groote bekoorlijkheid. Uitbundig leeft en lacht daar de woeste overvloed van kleuren en vormen; het is een fonkelend feest van onovertroffen pracht der natuur.

Van een fraaier werking dan in den tuin vol slingerpaden en golvende perken zijn in den regelmatig geordenden tuin ook de Waterwerken. In hun krachtige omlijsting, die volkomen aan de omgeving van terrassen, muren, en balustrades aanpast, of wel gelijk vlakke zuivere spiegels op een effen grasveld als neergelegd, boeien zij het oog op de meest betooverende wijze.

Ook bekleedt de moderne tuinkunstenaar hunne gladde vlakken wel met bloeiende waterlelies of uitheemsche lischbloemen als met een fijn en stemmig decor.

De omlijsting der groote meetkunstig zuivere grasvlakken met „borders" van bloeiende bloemen van velerlei aard; de zuiver gelijnde wegen, licht en strak als zonnestralen; de schaduwwerking van de terrassen; de bevallige leiboomen-hagen; de taxisheesters en regelmatig geplaatste coniferen, de stelselmatig geordende rosariums; de somber-koele „berceaux" en loofgangen, de streng gebouwde priëelen, de Zuidelijk welige pergola's, — met latwerk bedekte zuilrijen, als overgoten met stroomen van vruchtentrossen en bloemfestijnen — het zijn alle schoone en effectvolle hulpmiddelen voor den modernen tuinarchitect; want de moderne tuin is heel niet, zooals men wel eens zegt, eentonig; neen, hij is geordend naar een vasten grondvorm, gelijk elk kunstwerk door den menschelijken geest geprojecteerd, en uit en om en over en binnen die ordening is zelfs aan het weligst, het woeligst natuurleven plaats gelaten, daar waar de scheppende geest van den kunstenaar het zoo wenschte. Beziet de tuinen, bij dit artikel gereproduceerd eens aandachtig, lezeressen, lezers, en toets er eens aan wat ik u in dit artikel uiteengezet heb.

Ik betwijfel niet of gij zult met mij den modernen tuinaanleg als een der belangwekkende uitingen van den hedendaagschen geest bewonderen.

S.

De uitvinder van den rijwielbrancard.

Een nieuw Rijwielbrancard.

Simplex sigillum veri.

In den huidigen oorlog is gebleken, dat in een oogwenk zoo'n overstelpende massa verminkten verwerkt moest worden, dat men de capaciteit van de transportcolonnes overschat had. Alom merkte men een zeer groot tekort aan geschikt materiaal en ontbrak de zoo noodzakelijke snelheid van vervoer. Wat voor nieuwe gezichtspunten ook ontdekt zijn, steeds kwam men met de opmerking: „Het transport zij doelmatig, of m.a.w. *goed* en *vlug*." Het is den heer H. Westerdiep gelukt een vervoermiddel samen te stellen, dat aan alle eischen voldoet. Deskundigen zijn er onmiddellijk voor ingenomen en schrijven enthousiaste rapporten. Nauwelijks was de uitvinding bekend of Z. K. H. de Prins der Nederlanden stelde den heer Westerdiep in de gelegenheid zijn vinding in het Ned. Roode Kruisgebouw te Den Haag te demonstreeren. In het „Reddingswezen in Vredes- en Oorlogstijd" No. 65 werd deze moderne inrichting voor snelvervoer besproken door den heer F. C. Fleischer, die verklaarde „dat het zeer zeker tot het beste behoorde, wat deze bewogen tijd heeft voortgebracht." Een greep doende uit de talrijke voordeelen, krijgen we: In een minumum van tijd wordt het toestel op twee willekeurige rijwielen bevestigd. Door een opvouwbaren poot verkeert het geheel in stabiel evenwicht. Zonder de minste vooroefening kan een ieder er mee wegrijden. Er is geen schuring, wrijving noch wringing. Kleine bochten kunnen zonder gevaar genomen worden, zelfs 8-vormen. Men kan stoppen waar men wil, dekking zoeken, de snelheid regelen, groote oneffenheden vermijden. Er wordt gereden op breede straat- en mac-adamwegen, op keienplaveisel, door straten en stegen, boschpaden, smalle zandpaden en zelfs door heide en weide. Ettelijke opgevouwen brancards, honderden kilogrammen proviand, kleeding, verbandmiddelen of wat ook kan men op de heenreis meenemen. Meerdere toestellen koppelt men achter elkaar of spant er een motor voor. Het vervoer is minder pijnlijk en oneindig veel vlugger. De geheele inrichting is zoo eenvoudig en zoo gemakkelijk afneembaar en vervoerbaar dat een groot aantal in een klein bestek kunnen worden opgeborgen en meegenomen. Bovendien bracht de heer Westerdiep een geheel opvouwbare kap aan, waardoor de patiënt tegen weer en wind beschermd is en bedekt vervoerd wordt, terwijl de achterste berijder steeds een oog op hem heeft. In bovenbedoeld artikel zegt de schrijver: „Persoonlijk heb ik me op 'n kouden wintermorgen over abominabele sneeuwstraten bij wijze van proef met dit nieuwe vervoermiddel laten vervoeren over een afstand van een paar kilometers en daarbij noch van koude, noch van schokken, noch van iets anders ook maar de minste bezwaren ondervonden". — — Twee personen zijn er slechts noodig, die zich met opgewektheid van hun taak kwijten omdat het zoo mooi gaat. Bij een zoo kleine bediening dus de grootst mogelijke exploitatie. Het spreekt vanzelf dat de uitvinder en constructeur *octrooi* genomen heeft op zijn geesteskind, *zoodat het namaken niet geoorloofd is.*

